

FORORD

STATISTISK SENTRALBYRÅ MARKERER 200-årsjubileet for Grunnloven med å granske en tabell. Den heter «Folke­mængdens bevægelse 1735–1912» og ble offentliggjort første gang i 1914, i en publikasjon som skulle være til minne om 100-årsjubileet for Grunnloven.

For å skjønne tabellen, fortolke tallene presist og forstå mangfoldet og dybdene i dens virkelighetsbeskrivelse, er det nødvendig også å kjenne til dens lange tilblivelseshistorie. Derfor blir det gjort rede for hvordan oppgavene for giftermål, fødte, døde, innvandring og utvandring ble hentet inn og offentliggjort før 1914, og hvilke diskusjoner og fortolkninger tallene har ført til opp gjennom årene.

Befolkningsstatistikken generelt, og tabellen over folke­mengdens bevegelse spesielt, har bidratt til å etablere en norsk identitet. Identiteten var kjennetegnet av en liten, homogen befolkning i et stort og vidstrakt land, med lav barnedødelighet, høy levealder, stor befolkningsandel på landsbygda, høy giftermålsalder, ingen millionby og betydelig utvandring til Amerika. I de siste årtiene har stor innvandring, høye skilsmissetall, mange samboerskap og at flere land har passert Norge når det gjelder levealder, utfordret tidligere

oppfatninger. Befolkningsstatistikken skaper nasjonale selv-
bilder, og bidrar til at de endrer seg.

Befolkningsutviklingen i Norge har slående likhetstrekk
med folkemengdens bevegelse i de andre nordiske landene.
Utvandringen fra Norge i det 19. århundret og innvandringen
til landet i det 20. århundret demonstrerer at folkemengdens
bevegelse ikke bare foregår innenfor nasjonalstatens grenser.
Befolkningsutviklingen i Norge må derfor sammenlignes med
befolkningsendringene i våre naboland og ses i lys av det som
skjer i resten av verden.

Publikasjonen kan lastes ned fra:

[http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/
folkemengdens-bevegelse-1735-2014](http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/folkemengdens-bevegelse-1735-2014)

Statistisk sentralbyrå, Oslo–Kongsvinger 27. oktober 2014

HANS HENRIK SCHEEL